

Innspill til utdannings- og forskningskomiteens behandling av statsbudsjettet for 2022

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) er Norges største interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for private barnehager, stiftet i 1993. PBL har 2.114 medlemsbarnehager i 216 kommuner. Våre medlemmer representerer mangfoldet i sektoren, de er selskaper, stiftelser og foreninger. Over halvparten er enkeltstående barnehager.

Forslag om kutt i pensjonstilskudd til private barnehager

PBL viser til forslaget i statsbudsjettet for 2022 om å nedjustere pensjonspåslaget til private barnehager, fra 13 til 11 prosent. Endringen beregnes å utgjøre en reduksjon i inntektene til private barnehager på 207 millioner kroner i 2022 og 350 millioner kroner i 2024. Forslaget kan få alvorlige konsekvenser for mangfoldet av tilbud, kvaliteten i barnehagene og ordningene for de ansatte.

Innspill fra PBL

- PBL ber Stortinget stoppe det foreslåtte kuttet i pensjonstilskudd. Dette er et usosialt kutt som vil kunne ramme kvaliteten, mangfoldet og vilkårene til de ansatte i private barnehager.
- PBL ber Stortinget sørge for et oppdatert og omforent kunnskapsgrunnlag om den økonomiske tilstanden i sektoren etter innføringen av bemanningsnormen.
- PBL ber om at det ikke gjøres endringer i enkeltdele av finansieringssystemet for private barnehager før finansieringen av bemanningsnormen er gjennomgått og høringen av forslagene i Storberget-utvalget er oppsummert og vurdert.
- PBL ber Stortinget om å, dersom kuttene mot formodning vedtas, utvide overgangsordningen til å gjelde alle godkjente private barnehager.

Begrunnelse for PBLs innspill

1. Feil å kutte når det skal satses på kvalitet

PBL viser til at det er bred politisk enighet om å arbeide for høyere og jevnere kvalitet i alle barnehager. Private barnehager utgjør halvparten av barnehagetilbudet i Norge og er en selvfølgelig del av dette arbeidet.

Private barnehager innfrir samme krav til kvalitet, kan vise til høy ansatt- og foreldretilfredshet og til systematisk lavere sykefravær enn kommunale barnehager. Det offentlige sparer hvert år over to milliarder kroner på at private driver barnehager, blant annet på grunn av lavere pensjonsutgifter. Samtidig har de ansatte med PBLs barnehagepensjon ytelse som er fullt ut konkurransedyktige med ytelsene for ansatte i kommunale barnehager.

PBLs medlemsbarnehager har vært [tydelige på konsekvensene av et kutt i pensjonspåslaget](#), og har meldt at det vil kunne føre til kutt i tilbud, kvalitet og arbeidsplasser. Mange er bekymret for svekket kvalitetsutvikling, kutt i vikarbudsjetter og flere frykter barnehagen vil gå konkurs.

2. Angrep på fremforhandlede betingelser til de ansatte

Mer enn 95 prosent av de ansatte i private barnehager er omfattet av en tariffavtale, som også inneholder avtale om tjenestepensjon. 7 av 10 ansatte er omfattet av PBLs Barnehagepensjon, som både er livsvarig og kjønnsnøytral.

PBL og fagforeningene (Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Delta) har vært enige om at en vesentlig endring i rammebetingelsene kan true de fremforhandlede ordningene i sektoren. Partene har uttrykt stor bekymring for konsekvensene av et kutt i pensjonstilskuddet, og blant annet vist til at store endringer i rammebetingelsene kan true nivået på barnehagepensjonen.

Partene er enige om felles arbeid for, og nødvendigheten av, trygge og forutsigbare rammebetingelser og tilstrekkelig finansiering for barnehagene.

Kutt i pensjonstilskuddet kan føre til at fremforhandlede tariffavtaler med fagforeningene må reforhandles og forslaget vil dermed kunne svekke lønns- og pensjonsvilkårene til de ansatte.

3. Utdatert og misvisende tallgrunnlag

Bakgrunnen for forslaget om kutt i pensjonstilskuddet er en påstått overfinansiering av private barnehager på pensjon. PBL bestrider tallgrunnlaget som departementet legger til grunn.

PBL viser til [dokumentasjon fra pensjonsleverandør Storebrand og aktuarfirmaet Lillevold & Partners](#), to av Norges fremste fagmiljøer på pensjon. Deres beregninger viser at de reelle pensjonskostnadene til private barnehager er høyere enn det som legges til grunn for forslaget om kutt.

Beregninger utført av Storebrand viser at barnehager med PBLs pensjonsordning i 2021 vil få pensjonskostnader på i snitt mer enn 13 prosent av lønnskostnadene.

Departementets tallgrunnlag, beregnet av Telemarksforskning ut fra Kostra, overvurderer dessuten barnehagenes pensjonstilskudd. Faktiske pensjonstilskudd i de enkelte kommunene er vesentlig lavere enn tallene departementet legger til grunn, på samme måte som faktiske driftstilskudd er vesentlig lavere enn Telemarksforskning sine nasjonale tilskuddssatser.

PBL gjør videre oppmerksom på at tallene som ligger til grunn for kuttforslaget er fra før innføringen av bemanningsnorm i sektoren. Det bør derfor komme på plass et oppdatert og omforent tallgrunnlag, som også gir et riktigere bilde av pensjonskostnadene i private barnehager fremover.

4. Viktig å se helheten i finansieringssystemet

Det har over tid pågått et arbeid med å gjennomgå reguleringene for private barnehager. Høringen om [Storberget-utvalget er akkurat avsluttet](#). Pensjonstilskuddet bør videreføres på dagens nivå, i alle fall inntil høringssvarene er behandlet og eventuelle forslag til endringer i finansieringssystemet som helhet er tilstrekkelig utredet.

Finansieringen til private barnehager består av flere tilskuddselementer. En eventuell overfinansiering av pensjonskostnader må sees i sammenheng med eventuell underfinansiering av andre kostnader, slik at alle private barnehager kan innfri alle kvalitetskrav og sikre bærekraftig drift.

PBL mener det vil være uansvarlig å kutte i pensjonstilskuddet uten nøye å se det i sammenheng med tilskuddsordningen som helhet.

5. Økt forskjellsbehandling av barn og barnehager

Det foreslåtte kuttet i pensjonstilskuddet vil øke den systematiske forskjellsbehandlingen av kommunale og private barnehager, i ytterligere ugunst av de private barnehagene. Kommunale barnehager har i gjennomsnitt en rapportert brutto pensjonskostnad på 18 prosent av lønnsgrunnlaget, uten at det gir ansatte i kommunale barnehager bedre ytelser enn for ansatte i private barnehager.

PBL mener barnehagebarn og barnehager må likebehandles uavhengig av barnehagens eierskap, organisasjonsform eller pedagogiske profil. PBL kan ikke akseptere økt forskjellsbehandling mellom kommunale og private barnehager, eller mellom ulike typer private barnehager.

Det er foreslått en overgangsordning for enkeltstående barnehager som innebærer at pensjonstilskuddet til barnehager som ikke tilhører en kjede, skal justeres gradvis ned frem til 2024.

Hensikten skal være å «gi barnehager med mindre økonomisk handlingsrom noe bedre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet».

Det økonomiske handlingsrommet er allerede svekket i alle typer private barnehager. Én av tre ordinære private barnehager gikk med underskudd i 2019. [Tall fra Telemarksforskning](#) viser at lønnsomheten i sektoren har gått ned og blitt jevnere, for alle typer private eiere. Store forskjeller i tilskuddsnivå og manglende finansiering av bemanningsnormen har utfordret mange private barnehagers økonomi, noe PBL har advart om i flere år.

PBL mener det er nødvendig med en overgangsordning for alle typer private barnehager dersom Stortinget i statsbudsjettet vil øke forskjellsbehandlingen mellom kommunale og private barnehager.

PBL mener et bortfall av inntekter, som pensjonskuttet utgjør, vil ramme barnehagene hardt og true kvaliteten i tilbudet til barna og betingelsene for de ansatte, uavhengig av om barnehagene er en del av et større felleskap eller ikke. PBL advarer derfor sterkt mot å nedjustere pensjonspåslaget. Dersom tilskuddet likevel kuttes, anmoder vi sterkt om at overgangsordningen utvides slik at den gjelder for *alle* godkjente private barnehager.